

– *A Katona József drámája és Erkel Ferenc operája alapján 2002-ben forgatott film azonban elkészült. Mi a véleménye róla?*

– Elképesztően jó, és hiteles. Zsigmond Vilmos operatőr csodálatos munkát végzett. Az énekesek pedig bebizonyították, hogy nemcsak a hangjuk kiváló, a színészi játékuk is magas színvonalú. Eredeti környezetben, nagy formátumú előadás részese lehet az, aki megnézi az operafilmet, amely már DVD-n is kapható. A határainkon túl is jól szerepelt. Egy Amerikában rendezett operafilmszereplés kétszáz film közül az ötödik helyen végzett az alkotás. Erre a sikerre sokan felfigyeltek. Nyilván lett volna érdeklődés a zeneszerző más művei iránt is, de a következő kulturális tárca sajnos hagyta elveszni a lehetőséget, és meg sem próbálta külföldön népszerűsíteni Erkel Ferenc életművét.

– *Az évforduló kapcsán néhányan nyilván szívesen olvasnának Erkel Ferencről szóló könyveket. Ajánlana*

olyan szerzőket, akik hitelesen ábrázolják a zeneszerző pályafutását?

– Zsigray Julianna *A Sugár úti palota* című regénye Erkel Ferencnek a magyar zeneéletért vívott harcáról szól, valamint az Operaház felépítése közepette zajló sajtós, gyakran vizsdatetsző társadalmi jelenségekről. Olvasmányosan mutatja be Erkel, mint a nemzeti zene gondolatának megtestesítőjét és azt is, hogy miként valósul meg hármasság életműve: a magyar operazene, a magas szintű zeneélet és az Operaház... A másik D. Nagy András *Az Erkel család krónikája* című könyve. A szerző ebben közli a legfontosabb életrajzi adatokat egészen napjainkig, és családfát is mellékel hozzá. Aki azonban tudományos igényű, alapos zenetudományi kutatásokra épülő tanulmányokra kíváncsi, annak Dr. Bónis Ferenc zenetudományi írásaiban kell lapoznia, illetve a Magyar Zenetudományi Intézet évfordulót előkészítő vagy elkészült kiadványai között. Ter-

mészetesen több kiváló kollégám is írt Erkelről, de felsorolásukhoz csak a teljesség igénye nélkül foghatnék hozzá. Az pedig sértődéshez vezethet.

– *Erkel Ferenc tizenhét vagy tizennyolc éves korában költözött el szülővárosából Kolozsvárra, ahol zongoratanári állást ajánlottak fel neki. Később azonban rendszeresen visszatért Gyulára, akár több hónapra is. Menedék volt ez számára, a zsongó főváros békés ellenpontja. A gyulaiak hogyan emlékeznek meg a város neves szülöttéről?*

– A XIX. században a fővárosból Gyulára utazni sok kényelmetlenséggel járt, Erkel többnyire lovaskocsin zötykölődött, később vonaton tette meg a hosszú utat. Mégis útnak indult, mert mindenképp szeretne szülővárosát. A gyulaiak ezt jól tudják, akkora szeretettel és tisztelettel készülnek az évfordulóra, ahogyan Budapestnek illett volna.

Borbély László

CZIGÁNY GYÖRGY

Tíz mondat Erkel Ferencről

Mint a Bach-család: a kétszáz esztendeje született Erkel Ferencnek is (dédapjától kezdve öccsének ma itt élő dédunokájáig) terebélyes családfája van, legalább tíz hivatásos, Erkel nevű muzsikust tart számon a magyar zenetörténet. Kölcsey versére ő szerző a *Himnusz*t. Ha mást nem komponált volna, akkor is minden magyar számára örökre megbecsült maradna a neve. Más népek gyakran harcias, pattogó indulóival szemben a mi himnuszunk zenéje valójában korál, imádság, amit méltósággal, a hit erejének áhitatában illik énekelni; legalábbis Lajtha László zeneszerző ezt kötötte egykor a lelkünkre.

Erkel Ferenc sereg nemzeti operája (*Hunyadi László, Bánk bán, Dózsa György, István király*) a nemzetét féltő művész hazafi-erkölcsének és zenei fantáziájának remeklése. De előadóművészként is számon kell tartani: tízévesen már hiba nélkül kísérte a miséket orgonán, Kolozsvár után pedig a pesti Nemzeti Kaszinóban keltett zongoraművészként bámulatot; kísérte Déryné énekét, ő

játszotta hazánkban először Chopin e-moll zongoraver-senyét, Beethoven *Kreutzer-szonátájának* zongoraszólamát és vezényelte Mendelssohn *Paulus oratóriumának* magyar nyelvű első előadását. Stravinskyt előlegezi meg egy érdekes kísérlete: országosan elismert sakkozóként írta meg a *Sakkjáték* című pantomim zenéjét, majd muzsikával erősítette meg Teleki László gróf szomorúj-tékát, a *Kegyencet*. Jó volna hallani a Jókai Mór szöveg-könyvére írt *Kemény Simon* operát is...

Amikor Pesten megjelent a *Zalán futása*, Vörösmarty eposza, akkor komponálja Erkel bencés diákként Pozsonyban a zenekar-kíséretes *Litániát*, első művét; halála évében pedig megszületik Mark Twain elbeszélése (*Az egymillió fontos bankjegy*), és felavatják a Múzeumkertben Stróbl Alajos Arany János szobrát. Megszólal Budapesten a telefonhírmondó, Pozsonyban pedig Erkel zongoraművész fia, László zongoraórákat ad a tizenkét éves Bartók Bélának.